

BØRN OG UNGES LÆSNING 2021

Klasserapport

Sorø Privatskole

8Z

Kære skoleleder og lærere på Sorø Privatskole.

Tusind tak for jeres deltagelse i undersøgelsen *Børn og unges læsning 2021*. Jeres deltagelse har gjort det muligt, at vi kan bidrage med national og generaliserbar viden om læse- og medievaner i den danske grundskoles 5. til 8. klassestrin.

Vi fremsender her som lovet en klasserapport, der indeholder svarene på udvalgte spørgeskemaspørgsmål fra 8Z på Sorø Privatskole. I undersøgelsen har der deltaget 2014 elever fra 106 skoler på 8. klassestrin fra hele landet. Fra 8Z på Sorø Privatskole deltog 22 elever i undersøgelsen ud af 24 tilmeldte elever.

I rapporten fremgår klassens svar på en hel række spørgsmål om læselyst, læsning af forskellige teksttyper, præferencer for litteratur og medievaner. I rapportens tabeller sammenlignes svarene for denne klasse med landsrepræsentative resultater for elever på samme klassestrin. Det gør det forhåbentligt nemt for jer at sammenligne resultaterne med tendenserne på landsplan. Enkelte spørgsmål, som vi finder særligt relevante, afrapporteres også i figurer, og det giver jer mulighed for at se præcist hvor mange elever, der har afgivet et specifikt svar.

Når I kigger på resultaterne skal I hæfte jer ved, at resultatet for jeres skole kun er en beskrivelse af læse- og medievaner i den pågældende klasse. Hvis I fx har flere klasser på 8. klassestrin, kan disse klasser meget vel have holdninger og vaner, der er anderledes. I kan derfor kun bruge resultaterne til at få indsigt i læse- og medievaner i den klasse, der har deltaget og så sammenligne det med resultaterne på landsplan.

En større national rapport for projektet bliver udgivet i forsommeren 2022. Rapporten er offentlig tilgængelig, og I vil få den fremsendt, når den offentliggøres. Her fremgår resultaterne for hele projektet, og der vil være flere analyser af både læse- og medievaner, som kan være interessante for jer.

Vi håber, at klasserapporten bliver et brugbart redskab i jeres videre arbejde med at fremme en god læsekultur på jeres skole.

Rapporten er udelukkende til internt brug og må under ingen omstændigheder offentliggøres. Årsagen er, at der indgår resultater fra nationalt plan, der først offentliggøres i forsommeren 2022.

Rapporten er udarbejdet af Jakob Erkmen og Morten Pettersson fra Center for Anvendt Skoleforskning ved UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole.

Selve undersøgelsen gennemføres af et forskningsteam bestående af Stine Reinholdt Hansen, Thomas Illum Hansen og Morten Pettersson fra Center for Anvendt Skoleforskning ved UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole.

Indhold

Læselyst	1
Læsevaner	3
Hvor ofte læser eleverne i fritiden?	3
Hvilke teksttyper læser eleverne i fritiden?	4
Hvilke typer af bøger foretrækker elever?	7
Hvor søger eleverne inspiration?	7
Hvad kunne få eleverne til at læse mere?	8
Medievaner	9

Læselyst

I undersøgelsen spørges der til læselyst. Eleverne er blevet bedt om at vurdere, om de er enige eller uenige i forskellige udsagn, og hver enkelt udsagn udgør en indikator for læselyst. De blev stillet spørgsmålet: *Hvad synes du om at læse? Fortæl hvor enig du er i hvert af disse udsagn.*

Resultaterne fremgår i tabel 1, hvor man kan se procentandelen, der har erklæret sig enige i hvert udsagn i hhv. klassen (8Z) og på landsplan for 8. trin. Man kan fx se i tabellen, at 55% af eleverne i klassen er enige i udsagnet "Jeg nyder at læse", mens 49% af elever på 8. trin erklærer sig enige.

Tabel 1. Elevernes vurdering af udsagn om læselyst. Pct. enige.

	8Z	Landsresultat
Jeg kan godt lide at tale om det jeg læser med andre mennesker	59	49
Jeg ville blive glad hvis nogen gav mig en bog som gave	41	37
Jeg synes det er kedeligt at læse	50	62
Jeg ville gerne have mere tid til at læse	45	37
Jeg nyder at læse	55	49
Jeg lærer meget af at læse	68	69
Jeg kan godt lide at læse noget der får mig til at tænke	77	68
Jeg kan godt lide når en bog får mig til at forestille mig andre verdener	59	69

Note: Svarmulighederne til udsagnene var: Meget enig; Lidt enig; Lidt uenig; Meget uenig. Enighed, som angivet i tabellen, dækker over udsagnene meget enig og lidt enig.

Vi har udvalgt tre udsagn om læselyst, hvor vi mere fintmasket viser hvor mange elever i klassen, der har valgt forskellige svar. I figur 1 fremgår de tre udsagn, og de siger alle noget om elevers læselyst. Det første udsagn er en summarisk indikator for læselyst ("Jeg nyder at læse"), imens det andet udsagn fortæller om man godt kan lide at læsning giver stof til eftertanke. Det tredje udsagn viser, om eleverne godt kan lide læsning, der sætter gang i fantasien. I figuren angiver hver firkant én elev, og farven illustrerer svarkategorien. Det giver mulighed for at tælle præcist hvor mange elever, der har svaret hhv. 'Meget enig', 'Lidt enig', 'Lidt uenig' og 'Meget uenig'.

Figur 1. Elevernes vurdering af udvalgte udsagn om læselyst. Antal.

I undersøgelsen spørges der også ind på en lidt anden måde til at få et indblik i elevernes læselyst. Eleverne er nemlig blevet spurgt *Hvor ofte gør du disse ting uden for skolen?* og bedt om at vurdere hvor ofte de udfører følgende to aktiviteter: "Jeg læser for sjov" og "Jeg læser for at finde ud af ting som jeg godt vil lære". I tabel 2 fremgår elevernes svar, og man kan i tabellen se procentandelen, der udfører aktiviteten mindst én gang om ugen.

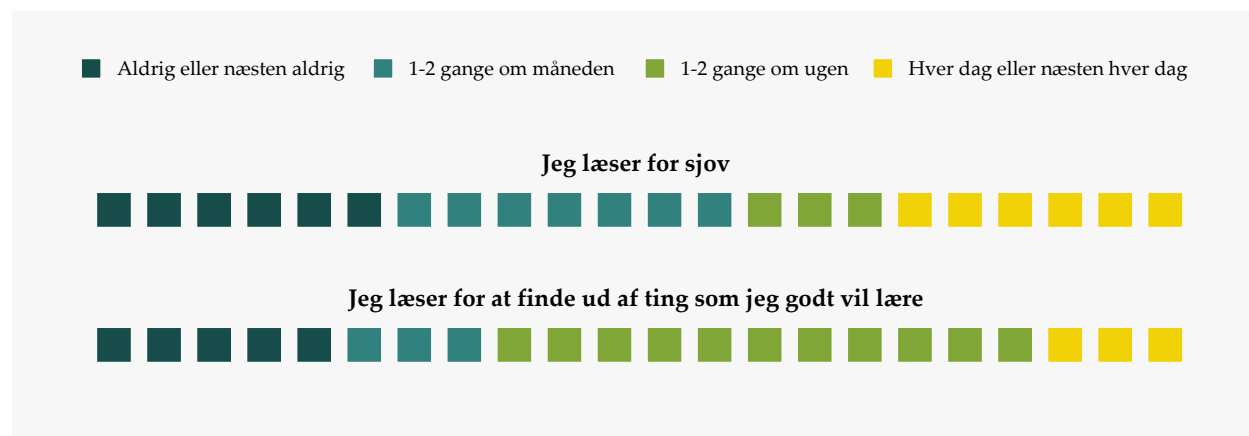
Tabel 2. Elevernes læsning af lyst. Pct. mindst én gang om ugen.

	8Z	Landsresultat
Jeg læser for sjov	41	45
Jeg læser for at finde ud af ting som jeg godt vil lære	64	54

Note: Svarmulighederne til spørgsmålet var: Hver dag eller næsten hver dag; 1-2 gange om ugen; 1-2 gange om måneden; Aldrig eller næsten aldrig. At læse mindst én gang om ugen, som angivet i tabellen, dækker over udsagnene hverdag eller næsten hver dag og 1-2 gange om ugen.

I figur 2 afrapporterer vi mere præcist hvor ofte eleverne i klassen læser hhv. for sjov eller for at finde ud af ting, de gerne vil lære. I figuren angiver hver firkant én elev, og farven viser svarkategorien.

Figur 2. Elevernes læsning af lyst. Antal.

Læsevaner

En stor del af undersøgelsen omhandler elevernes læsevaner i fritiden. Det ser vi nærmere på i det følgende, og vi fokuserer først på hvor ofte eleverne engagerer sig i at læse.

Hvor ofte læser eleverne i fritiden?

Eleverne er blevet spurgt *Hvor meget tid bruger du på at læse uden for skolen* i to forskellige situationer, på *en normal skoledag* eller *i weekenden*. I tabel 3 fremgår procentandelen, der svarer at de læser mindst 30 minutter om dagen.

Tabel 3. Elevernes tidsforbrug på læsning. Pct. mindst 30 minutter om dagen.

	8Z	Landsresultat
Læse uden for skolen på en normal skoledag	36	34
Læse uden for skolen i weekenden	27	31

Note: Svarmulighederne ved hvert spørgsmål var: 2 timer eller mere; 1-2 timer; 30 minutter til 1 time; Mindre end 30 minutter.

Eleverne er også blevet bedt om at svare på hvor ofte de læser bøger (generelt), papirbøger, ebøger og lydbøger. I tabel 4 fremgår procentandelen, der læser mindst flere gange om ugen.

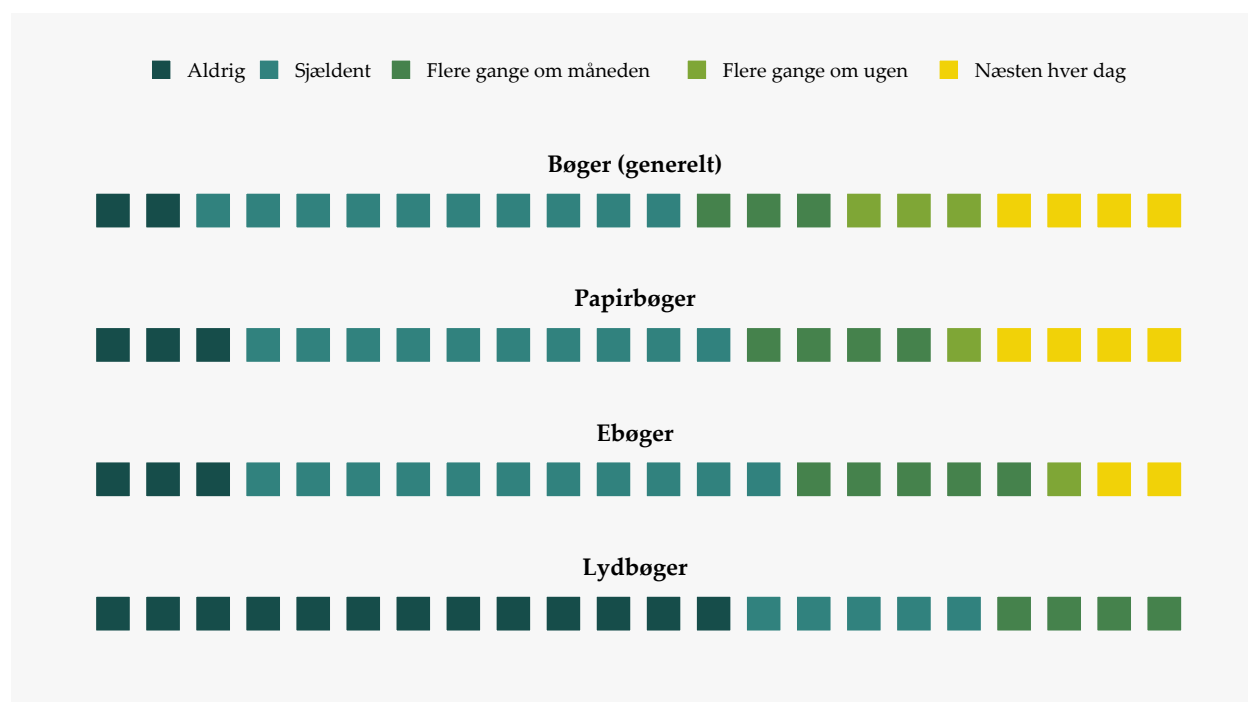
Tabel 4. Elevernes læsning af bøger i fritiden. Pct. mindst flere gange om ugen.

	8Z	Landsresultat
Bøger (generelt)	32	32
Papirbøger	23	26
Ebøger	14	13
Lydbøger	0	12

Note: Svarmulighederne ved hvert spørgsmål var: Næsten hver dag; Flere gange om ugen; Flere gange om måneden; Sjældent; Aldrig.

I figur 3 forsøger vi at give jer et endnu mere præcist indblik ind i hvor ofte eleverne i klassen læser bøger i fritiden samt hvor ofte de fx læser en trykt bog eller en ebog. I figuren angiver hver firkant en elev, og farven viser svarkategorien. I kan derfor tydeligt se hvor mange elever, der læser de forskellige typer bøger i fritiden 'Næsten hver dag', 'Flere gange om ugen', 'Flere gange om måneden', 'Sjældent' og 'Aldrig'.

Figur 3. Elevernes læsning af bøger i fritiden. Antal.

Hvilke teksttyper læser eleverne i fritiden?

I dette afsnit præsenterer vi, hvor ofte eleverne læser trykte teksttyper såsom romaner/historier, bøger, der forklarer ting, og tegneserier – men vi præsenterer også hvor ofte eleverne læser digitale teksttyper, som fx tekst på sociale medier eller blogs. For at undersøge dette blev eleverne spurgt: *Hvor ofte læser du disse ting uden for skole (ikke lektier)?* I tabel 5 fremgår hvor stor en procentdel af eleverne, der læser de *trykte* teksttyper mindst flere gange om ugen.

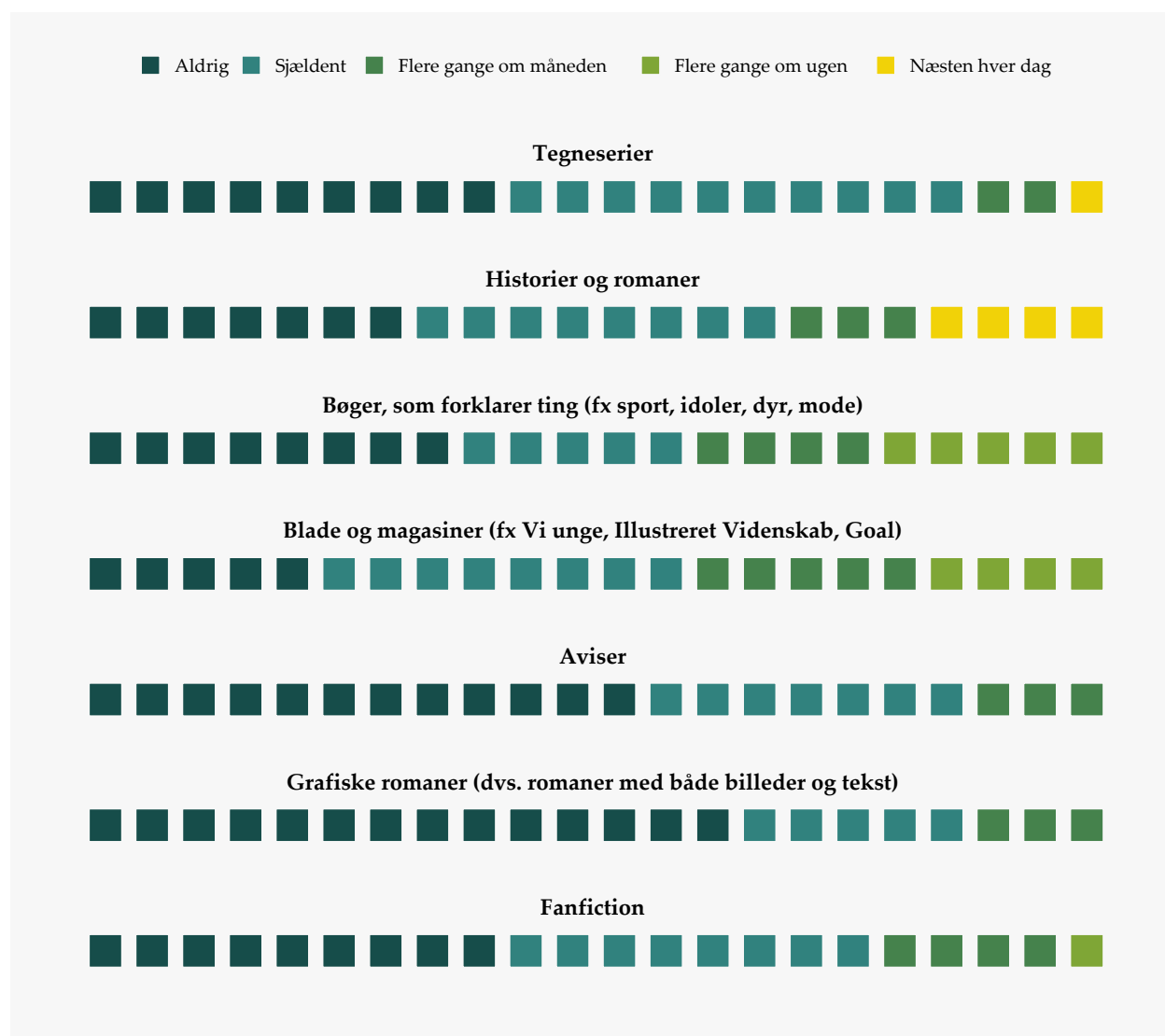
Tabel 5. Elevernes læsning af trykte teksttyper. Pct. mindst flere gange om ugen.

	8Z	Landsresultat
Tegneserier	5	8
Historier og romaner	18	21
Bøger, som forklarer ting (fx sport, idoler, dyr, mode)	23	13
Blade og magasiner (fx Vi unge, Illustreret Videnskab, Goal)	18	8
Aviser	0	5
Grafiske romaner (dvs. romaner med både billeder og tekst)	0	4
Fanfiction	5	12

Note: Svarmulighederne ved hvert spørgsmål var: Næsten hver dag; Flere gange om ugen; Flere gange om måneden; Sjældent; Aldrig.

I figur 4 fremgår det endnu tydeligere hvor ofte eleverne i klassen læser de forskellige trykte teksttyper. I figuren viser hver firkant én elev, og farven fortæller om svarkategorien. I kan derfor se hvor mange elever, der læser de forskellige trykte teksttyper hhv. 'Næsten hver dag', 'Flere gange om ugen', 'Flere gange om måneden', 'Sjældent' og 'Aldrig'.

Figur 4. Elevernes læsning af trykte teksttyper. Antal.

I tabel 6 kan man se hvor mange procent af eleverne, der læser *digitale* teksttyper mindst flere gange om ugen.

Tabel 6. Elevernes læsning af digitale teksttyper. Pct. mindst flere gange om ugen.

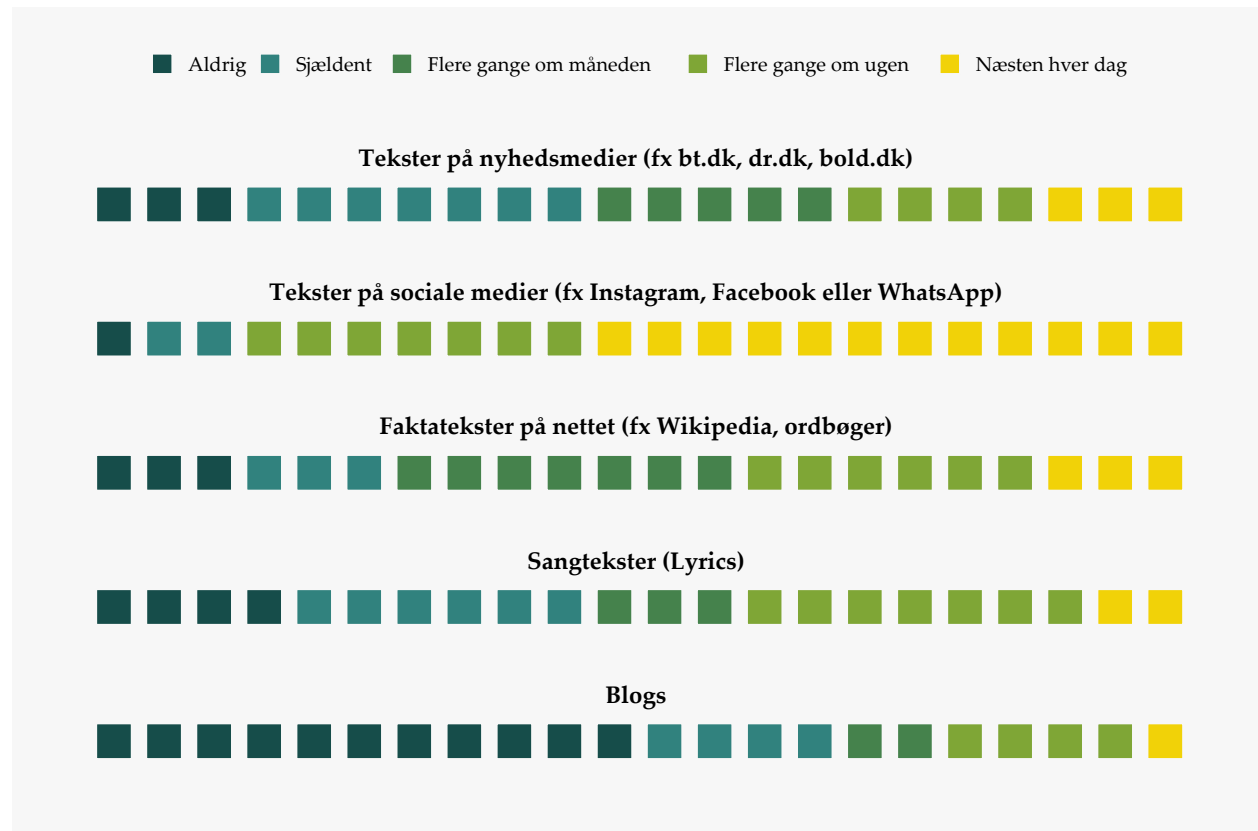
	8Z	Landsresultat
Tekster på nyhedsmedier (fx bt.dk, dr.dk, bold.dk)	32	35
Tekster på sociale medier (fx Instagram, Facebook eller WhatsApp)	86	77
Faktatekster på nettet (fx Wikipedia, ordbøger)	41	32
Sangtekster (Lyrics)	41	37
Blogs	23	10

Note: Svarmulighederne ved hvert spørgsmål var: Næsten hver dag; Flere gange om ugen; Flere gange om måneden; Sjældent; Aldrig.

I figur 5 er det desuden muligt at se hvor ofte eleverne i klassen læser de forskellige digitale teksttyper.

Figur 5. Elevernes læsning af digitale teksttyper. Antal.

Hvilke typer af bøger foretrækker elever?

Undersøgelsen dykker ned i hvilke bogpræferencer, eleverne har. Her er eleverne blevet spurgt: *Når du læser, hvad kan du så bedst lide at læse?* og de er blevet præsenteret for de valgmuligheder, som optræder i tabel 7. Eleverne kunne markere flere valgmuligheder, hvis der var flere typer af bøger, som de synes godt om at læse. Tabellen viser derfor procentandelen af elever, der har angivet en given type af bog.

Tabel 7. Præference for typer af bøger. Pct.

	8Z	Landsresultat
Faktabøger (fx sport, idoler, dyr, mad, biler, mode, hobbyting)	23	27
Eventyr	27	27
Krimi/detektivbøger	27	42
Krigs og spionbøger	27	22
Gyser, spøgelses og horrorbøger	18	34
Fantasy/sciencefiction	32	40
Historier om kærlighed	27	29
Historier om børn og unges liv (som godt kunne foregå i virkeligheden)	45	33
Humor/sjove bøger	68	44
Digte	5	5
Seriebøger	27	33
Engelske bøger	18	30

Hvor søger eleverne inspiration?

Hvem og hvad inspirerer børn til, hvad de skal læse i fritiden? Hvilken rolle spiller deres familie, bibliotekarer eller nettet for deres valg af læsestof? For at blive klogere på disse spørgsmål er eleverne blevet stillet spørgsmålet: *Hvor finder du inspiration til, hvad du skal læse i fritiden?* De blev præsenteret for de valgmuligheder som optræder i tabel 8, og de havde mulighed for at vælge flere svar, hvis de fik inspiration fra mere end én kilde.

Tabel 8. Inspiration til læsning. Pct.

	8Z	Landsresultat
Hos min far	9	10
Hos min mor	18	16
Hos mine søskende	9	12
Hos andre i min familie	5	16
Hos mine venner	32	30
Hos bibliotekaren på min skole	5	8
Hos bibliotekaren på biblioteket uden for skolen	0	8
Hos en af mine lærere	5	12
Fra mine fritidsinteresser (fx sport, digitale spil, mode, idoler, musik)	41	32
Fra film, jeg har set	55	49
Fra serier jeg har set	50	41
På nettet	73	58
Andet	9	19

Hvad kunne få eleverne til at læse mere?

For at prøve at forstå hvad der kunne inspirere eleverne til at læse, har vi også spurgt dem om, hvad der efter deres eget udsagn kunne få dem til at læse mere. De blev i den forbindelse præsenteret for en række svarmuligheder. Her kunne de vælge det svar eller de svarmuligheder, der bedst passede på dem. Resultaterne fremgår i tabel 9.

Tabel 9. Elevers angivelse af hvad der kunne få dem til at læse mere. Pct.

	8Z	Landsresultat
Hvis jeg måtte læse flere tekster eller bøger i skolen, jeg selv valgte	14	26
Hvis min skoledag ikke var så lang	36	47
Hvis jeg havde mere tid	50	42
Hvis jeg syntes bedre om at læse	50	44
Hvis jeg vidste, hvad jeg skulle læse	36	35
Hvis min skole hjalp mig mere med det	0	8
Hvis mine venner læste mere	18	12
Hvis nogen læste højt for mig	0	7
Hvis mine forældre hjalp mig mere med det	0	5
Hvis mine forældre sagde, jeg skulle	9	20
Hvis det var om emner, jeg interesserer mig for	45	56
Hvis bøgerne havde flere billeder/tegninger	9	12
Hvis historierne var kortere	9	14
Hvis skolebiblioteket var bedre	9	13
Hvis biblioteket uden for skolen var bedre	18	5
Hvis biblioteket uden for skolen lå tættere på	0	6
Hvis der var flere bøger på det sprog, jeg taler hjemme	0	3

Medievaner

Hvor meget tid bruger børn på andre medier i fritiden? Hvor ofte ser de fx film og spiller digitale spil, og hvor meget tid bruger de egentligt på sociale medier? Vi har bedt eleverne om at angive deres tidsforbrug på forskellige typer af medier. De er blevet stillet følgende spørgsmål: *Hvor meget tid bruger du cirka på følgende ting uden for skolen på en normal hverdag?* I tabel 10 fremgår hvor mange procentandele af eleverne, der bruger mindst én time på forskellige medier.

Tabel 10. Elevernes tidsforbrug på forskellige medier. Pct. mindst én time.

	8Z	Landsresultat
TV	27	26
Film, video eller programmer på fx Netflix, YouTube, HBO, ViaPlay	73	73
Spil på computer, telefon, tablet, konsol	41	51
Podcast	0	8
Sociale medier (fx Facebook, Instagram, Twitter, SnapChat)	77	75

Note: Svarmulighederne ved hvert spørgsmål var: 3 timer eller mere; Fra 2 timer op til 3 timer; Fra 1 time op til 2 timer; Op til 1 time; Ingen tid.

Vi har også spurgt mere specifikt ind til hvor meget tid, eleverne bruger på at se film og serier med spørgsmålet: *Hvor meget tid bruger du på film og serier på en normal hverdag?* Procentandelen, der bruger mindst én time om dagen er angivet i nedenstående tabel 11.

Tabel 11. Elevernes tidsforbrug på film og serier. Pct. mindst én time.

	8Z	Landsresultat
Se film (det gælder alle slags spillefilm og dokumentarfilm)	36	35
Serier	68	56

Note: Svarmulighederne ved hvert spørgsmål var: 3 timer eller mere; Fra 2 timer op til 3 timer; Fra 1 time op til 2 timer; Op til 1 time; Ingen tid.

Som noget nyt sætter undersøgelsen også fokus på socialt medieforbrug. Vi har bedt eleverne om at angive hvor meget tid, de dagligt bruger på en række forskellige sociale medier. Her har de svaret på spørgsmålet: *Hvor meget tid bruger du på disse sociale medier på en normal hverdag?* Resultaterne fremgår i tabel 12.

Tabel 12. Elevernes tidsforbrug på sociale medier. Pct. mindst én time.

	8Z	Landsresultat
Facebook	5	5
Instagram	5	25
Snapchat	55	44
TikTok	73	58
Youtube	36	52

Note: Svarmulighederne ved hvert spørgsmål var: 3 timer eller mere; Fra 2 timer op til 3 timer; Fra 1 time op til 2 timer; Op til 1 time; Ingen tid.